

Marijampolės regiono forumo 2025 m. rezoliucija

Marijampolės regiono savivaldybių – Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Marijampolės, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono – vadovai:

Išreikšdami savivaldos, regiono ir nacionalinio lygmens institucijų, taip pat regione veikiančio viešojo sektoriaus, mokslo ir verslo bendradarbiavimo būtinybę;

Įvertinę Marijampolės regioną pasiekusias ES fondų investicijas, jų sukurtus rezultatus ir siekdami užtikrinti investicijų tęstinumą bei papildomumą;

Atsižvelgdami į pasirengimo ES fondų investicijų laikotarpiui po 2027 m. pradžią;

Identifikuodami šiuos svarbiausius Marijampolės regiono iššūkius:

- Didėjantys socialiniai ir ekonominiai skirtumai lemia mažesnį Marijampolės regiono patrauklumą investuoti ir gyventi – Marijampolės regione sukuriama BVP augimo tempas nesiekia šalies vidurkio, didelė dalis bendrosios pridėtinės vertės kuriama palyginti žemą pridėtinę vertę kuriančiuose sektoriuose, darbo užmokestis mažesnis nei vidutiniškai šalyje, o jo augimo tempas lėtesnis, regione mažėja gyventojų, ypač darbingo amžiaus, didelė dalis regiono gyventojų patiria socialinę atskirtį bei skurdo riziką, sveikatos ir socialinių paslaugų bei kitose srityse fiksuojamas specialistų trūkumas;
- Nestabili geopolitinė ir saugumo situacija lemia mažėjantį patrauklumą investuoti regione, išryškina civilinės saugos infrastruktūros trūkumą ir būtinųjų paslaugų užtikrinimo esant krizinėms situacijoms poreikį, riboja regiono turistinį patrauklumą, sukuria neigiamą psichologinį foną ir neigiamai veikia gyventojų atsparumą.

Pabrėžiame iniciatyvų „iš apačios į viršų“ svarbą ir teikiame siūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai dėl regioninės plėtros priemonių ir investicijų į regionų plėtrą po 2027 m.:

Ekonomikos palaikymas – regionų gyvybingumo garantija.

- Ekonomiką palaikančių ir investicijas skatinančių priemonių – investicijoms pritaikytų didesnių plotų sklypų, gamybinės ir sandėliavimo paskirties pastatų pasiūlos didinimas, inžinerinės, transporto ir logistikos infrastruktūros plėtra – įgyvendinimas, kartu kompensuojant žalą dėl karo grėsmės ir ūkinės veiklos apribojimų (gynybos tikslais);
- Gamybos plėtra – regione užauginamos žemės ūkio produkcijos perdirbimo ir aukštos pridėtinės vertės produktų gamybos bei šių produktų eksporto skatinimas;

- Talentų ugdymas, kompetencijų stiprinimas regione, profesinio mokymo ir aukštojo mokslo studijų kokybės ir infrastruktūros gerinimas bei mokslo, viešojo sektoriaus ir verslo bendradarbiavimo skatinimas atliepiant darbo rinkos poreikius;
- Užimtumo (ypač jaunimo, ilgalaikių bedarbių bei asmenų su negalia) priemonių įgyvendinimas atliepiant regiono specializaciją;
- Energijos skirstymo operatorius infrastruktūros prieinamumo investicijų plėtrai užtikrinimas ir planuojamų artimiausio laikotarpio Energijos skirstymo operatorius infrastruktūrinių darbų su regiono savivaldybių investiciniais projektais derinimas.

Atsparumo stiprinimas – pakitusius poreikius atliepanti infrastruktūra ir paslaugos, veikiančios tiek įprastomis, tiek ekstremaliomis sąlygomis.

- Dvigubo naudojimo susisiekiimo infrastruktūros – kelių ir tiltų rekonstrukcija ir tiesimas užtikrinant karinį ir gyventojų mobilumą – plėtra;
- Civilinės saugos objektų (priedangų, slėptuvių) atitiktis atsparumo ir kt. reikalavimams, gyventojų perspėjimo sistemų plėtra, kibernetinio saugumo didinimas, gyventojų švietimas ir informacinio atsparumo stiprinimas;
- Gyvybiškai svarbių bazinių paslaugų (sveikatos priežiūros, elektros energijos tiekimo, vandens tiekimo, šilumos ir dujų tiekimo) kokybės ir saugumo užtikrinimas bei pasirengimas nepertraukiamam teikimui krizių atveju;
- Gyventojų psichologinio atsparumo didinimas ir priklausomybių prevencija.

Aukšta viešųjų paslaugų aprėptis ir kokybė – regiono patrauklumo gyventi sąlyga.

- Būsto (ypač municipalinio) pasiūlos užtikrinimas siekiant pritraukti specialistus, jaunas šeimas ir, Marijampolės regionui tapus universitetiniu regionu, studentus kurtis ir likti regione; būsto prieinamumo užtikrinimas pažeidžiamiesiems asmenims;
- Aukštos kokybės sveikatos, švietimo, socialinių paslaugų ir jų prieinamumo bei atitikties šiuolaikiniams standartams ir universalaus dizaino principams užtikrinimas, specialistų pritraukimas ir išlaikymas, paslaugų skaitmenizavimas, mobiliųjų paslaugų teikimas, ypač atliepiant senėjančios visuomenės ir kitų pažeidžiamų grupių poreikius;
- Visuomenės sveikatos, kultūros, sporto infrastruktūros ir paslaugų plėtra.

Darnios aplinkos užtikrinimas ir klimato kaitos poveikio mažinimas – tvariai regionų plėtrai.

- Viešojo transporto plėtra, netaršių transporto priemonių skatinimas, dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūros plėtra ir atsinaujinančių energijos išteklių (saulė, vėjas, geoterminė energija) panaudojimas viešuose pastatuose užtikrinant taršos mažinimą ir energijos vartojimo efektyvumą;
- Nuostolių ir taršos mažinimas investuojant į vandens išgavimo, tiekimo ir nuotekų bei atliekų surinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo sistemų plėtrą bei rekonstrukciją.

Naujas individualizuotas požiūris į investicijų planavimą ir teritorinį paskirstymą – geriau atliepti šiandienos iššūkiai ir specifinės regionų problemos bei geresni rezultatai.

- Siekiant skirti papildomą dėmesį labiausiai paveiktiems ir neigiamas pasekmes dėl geopolitinių grėsmių patiriantiems šalies regionams, siūlome rengti tikslines investicijų programas ir (ar) priemones pasienio regionams, apimančias įvairius finansavimo šaltinius ir intervencijas (tarpreregioninio bendradarbiavimo programų, investicijų programos (-ų) ir kitų šaltinių apjungimas), kurie išplėstų galimybes finansuoti įvairesnes veiklas, papildytų vienas kitą, padėtų planuoti investicijas jas koordinuojant ir derinant tarpusavyje;
- Į regionų plėtrą skatinančių programų apimtį įtraukti Ekonomikos ir inovacijų, Energetikos, Kultūros ir Žemės ūkio ministerijų atsakomybės sričių priemones.

2025 m. lapkričio 20 d.

Zypliai

Kalvarijos
savivaldybė

(parašas)

Meras
Nerijus Šidlauskas

Kazlų Rūdos
savivaldybė

(parašas)

Vicemerė
Virginija Mitrikevičienė

Marijampolės
savivaldybė

(parašas)

Meras
Povilas Isoda

Šakių rajono
savivaldybė

(parašas)

Meras
Raimondas Januševičius

Vilkaviškio rajono
savivaldybė

(parašas)

Meras
Algirdas Neiberka